

der fremkalder en retslig Afgjørelse af Spørgsmaalet gennem Domstolene.

Et Mindretal i Udvalget (Hindenburg) kan ikke anse det for rigtigt, at Folkethinget vedtager en Beslutning om, hvad det anser for at være gjældende Ret. Saafremt en saadan Udtalelse skal have praktisk Betydning, vil den være et Indgreb i Domstolenes Omraade, og skal den ingen forpligtende Virkning have for Nogenjomhelst, er det formentlig ikke stemmende med Thingets Værdighed at vedtage den.

Hertil kommer, at de foreslaaede Udtalelser lide af Uklarhed, idet forskjellige Retsspørgsmaal, der mulig maa besvares forskjelligt, ere sammensattede i samme Udtalelse, samt at Domstolene tilbøds have erklæret sig for en modsat Opfattelse af den, som Folkethinget ved at vedtage Beslutningerne vilde vedfjende sig.

Ved den første Udtalelse foreslaas det Folkethinget blandt Andet at udtale som sin Anskuelse af den gjældende Ret, at enhver fra en Fæstegaard udstykket Jordlod, der er ansat til 1 Td. Hartkorn og derover, er Fæstetvang undergivet. Der indeholdes heri forskjellige Retsspørgsmaal. Den Anskuelse, som Flertallet vil bekæmpe, gaar ud paa, at Fæstetvangen kun hviler paa de oprindelige Gaarde, saa at Fæstetvangen bortfalder for enhver Lod, der udstykkes fra Gaarden uden Hensyn til dennes Størrelse. Efter denne Mening vilde man af en Gaard paa 8 Tønder Hartkorn kunne skabe forskjellige Boelssteder med et Tilliggende af 1 Td. Hartkorn og derover, der ikke vare fæstetpligtige.

Vel kan det nu ingenlunde paastaas, at denne Anskuelse er godkjendt ved Højesterets Dom af 15de Oktober 1852, men denne Dom staar ikke desto mindre i bestemt Modsatning til den foreslaaede Beslutning. Dommen angik nogle Eiendomme, der vare Dele af tidligere Gaarde, og som før den nye Matrifuls Indførelse havde haft over 1 Td. Hartkorn. Højesteret antog, at Grændsen af 1 Td. Hartkorn ikke ubetinget er afgjørende for, hvad der skal anses for en Gaard, og hvad for et Hus, og at de omhandlede Eiendomme efter samtlige Oplysninger

maatte erklæres for at være Huse, saa at de selvfølgelig ikke vare Fæstetvang undergivne. Det hedder nemlig i Overrettsdommens Begrundelse, som Højesteret har vedkjendt sig: „Som oven antydet er Citantens Paastand støttet paa, at det er Hartkornet og navnlig den Omstændighed, om Jordtilliggendet er ansat til 1 Td. Hartkorn eller mindre, som i juridisk Henseende gjør Forskjellen mellem Gaardmænd og Husmænd, saaledes at ethvert Sted, hvis Tilliggende udgjør 1 Td. Hartkorn eller derover, bliver at anse som en Gaard, i hvilken Henseende Citanten, foruden endel kollegiale Skrivelser, har paabaeraabt sig Forordningen af 20de Juni 1788, jfr. Resolutionen 4de Marts, Rancelli-Cirkulære 2den April 1791, § 4, Forordningen 8de Januar 1802 § 27, Litrac., Plakat 18de April 1828, Forordningen 29de September 1841 § 11, Forordningen 21de Juni 1799, Forordningen 22de November 1837 § 8, Anordningen 13de August 1841 § 3 m. fl. Da nu Lovgivningen paabyder, at Bøndergaarde skulle gives i Livsfæste, har Citanten saaledes forment, at Indstævnte har været uberettiget til at bortleje de tidnævnte Steder istedetfor at bortfæste dem. Denne Anskuelse kan Overretten ikke give Medhold. Eigesom nemlig andre Lovbestemmelser, in specie Forordningen 5te Juni 1848 § 6 og Lov 15. Mai 1840 § 1 forudsætte, at der gives Huse, hvis Tilliggende udgjør over 1 Td. Hartkorn, saaledes have de ovennævnte Anordninger kun fastsat 1 Td. Hartkorn som Grændse i de givne specielle Forhold, navnlig hvor Talen er om visse Præstationer til det Offentlige, uden at det nogetsteds i Lovgivningen findes udtalt som almindelig Regel, at det nævnte Hartkornskvantum danner Grændsen mellem Gaardmænd og Husmænd; og kan selvfølgelig derfor ikke sluttes til et Tilfælde som det nærværende, og det saameget mindre som her er Spørgsmaal om Indskrænkning i Eiendomsretten. Da nu fremdeles den hidhørende Lovgivning in specie Frd. 19de Marts 1790, 25de Marts 1791 og 9de Februar 1820 kun nævner Gaarde som Gjensstand for Fæstetvangen, da derhos de omhandlede Steders Tilliggende i alt Fald ikke betydeligen overstiger 1 Td. Hartkorn, og da de hidtil et have været benævned eller bort-